

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Анотація. Обґрунтовано необхідність проведення державної політики стимулювання інноваційних процесів у сільському господарстві. Досліджено особливості оподаткування та митного регулювання інноваційної діяльності в аграрному секторі України та інших державах на законодавчому рівні.

Аннотация. Обоснована необходимость проведения государственной политики стимулирования инновационных процессов в сельском хозяйстве. Исследованы особенности налогообложения и таможенного регулирования инновационной деятельности в аграрном секторе Украины и в других государствах на законодательном уровне.

Annotation. The necessity of realization of public policy of stimulating innovative processes in agriculture is proved. The peculiarities of taxation and custom adjusting of innovative activity in agrarian sector of Ukraine and in other states at legislative level are investigated.

Ключові слова: пільги, оподаткування, інноваційні процеси, державна політика.

Інноваційна діяльність є важливою складовою прискорення розвитку сільського господарства. Саме в агропродовольчій сфері, на відміну від інших сфер, розвиток інновацій відбувається більш повільно, що вимагає особливої уваги. Інноваційні процеси у сільському господарстві мають певні особливості, пов'язані з його специфікою, а саме: наявністю живих організмів, сезонністю та підвищеними ризиками тощо.

Тема оподаткування інноваційних підприємств розглядається в роботах зарубіжних вчених: П. Друкера, Єрмакова С. В., Кривдіна В. Ю., Мнацаканяна А. Г., Парамонова О. П., Плотнікова А. П., Попова М. В., Б. Санто, Б. Твісса, Фатхутдинова Р. А., Й. Шумпетера, а також вітчизняних: Амоша О. І., А. Гальчинського, Гейця В. М., Вишневського В. О., Крупки М. І., Хобта В. М., Яковлева А. І. та ін., проте в їх працях не проаналізовані зміни, що відбулися в Україні з прийняттям нового податкового кодексу.

Автор статті ставить перед собою за мету розглянути державну політику стимулювання інноваційних процесів, зокрема, пільгового оподаткування підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність.

Наукові дослідження потребують щорічного масштабного фінансування і всебічної державної підтримки, оскільки від цього залежить науковий рівень та якість інновацій, що надзвичайно важливо в умовах поширення на українському ринку науково-технічної продукції конкурентоспроможних іноземних техніки й технологій, які за своїми техніко-економічними параметрами не поступаються, а часом і перевершують вітчизняні аналоги. Особливо це стосується імпорту сільськогосподарської техніки, насіння іноземних сортів культур рослин і засобів захисту рослин. Фінансова підтримка інноваційної діяльності необхідна також на інших етапах інноваційного процесу, оскільки стимулювання впровадження має забезпечити попит на вітчизняні наукові розробки [1].

Результати вивчення досвіду стимулювання інноваційної діяльності свідчать, що значення інноваційної складової в розвитку економіки іноземних держав постійно посилюється, а активізація інноваційної діяльності ними всебічно підтримується. Державна підтримка інноваційної діяльності у розвинених країнах світу здійснюється через систему економічних механізмів, зокрема, податкового і патентного регулювання.

До основних елементів державної податкової підтримки інноваційної діяльності в зарубіжних країнах належить: відстрочення податкових платежів у разі виникнення додаткових витрат на інноваційні цілі; зменшення податку на суму приросту витрат на інноваційні цілі; звільнення від оподаткування прибутку, отриманого від реалізації інноваційних проектів протягом декількох років; пільгове оподаткування дивідендів, отриманих за акціями фірм, які здійснюють інноваційну діяльність; зниження ставок податку на прибуток з метою спрямування резервних коштів на замовлення державою та спільні науково-дослідні й дослідно-конструкторські розробки; надання пільг за проектами, що виконуються за пріоритетними програмами; зменшення прибутку, що підлягає оподаткуванню, на суму вартості приладів й устаткування, переданих вищим навчальним закладам, НДІ та іншим інноваційним організаціям; врахування з прибутку до оподаткування внесків до благодійних фондів, діяльність яких пов'язана з фінансуванням інновацій; зарахування частини податку з прибутку інноваційної організації на спеціальні рахунки з подальшим використанням на інноваційні цілі [1].

Тривалий час основною вадою вітчизняної практики державного сприяння розвитку інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці була відсутність Податкового кодексу. Проте з ухваленням Верховною Радою України Податкового кодексу у грудні 2010 року [3] стало можливим вести мову про певну оптимізацію податкового стимулювання вказаної економічної діяльності, яка знайшла своє відображення у низці положень вказаного законодавчого акта. Так, Податковий кодекс передбачає відновлення спеціального режиму оподаткування для суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти на основі інноваційних технологій, пов'язаних з модернізацією діючих та створенням нових виробництв (підприємств).

Повернення Кодексом системи надання податкових пільг суб'єктам інноваційної діяльності та підвищення

підприємствам при реалізації інноваційних проектів через встановлення розміру залучених у проект інвестицій явно недостатні. На початковому етапі становлення національної інноваційної системи, коли інноваційна сфера потребує максимальних податкових та інших преференцій, необхідно передбачити додатковий критерій. Таким критерієм може стати технологічна належність конкретного виробництва [2].

Можна констатувати, що Податковий кодекс заклав нові підходи у податкове стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємств України, які можна охарактеризувати як зведення податкового законодавства у відповідній сфері в єдиний блок, запровадження у вітчизняній практиці ефективних податкових важелів, зменшення податкового навантаження інноваційної сфери.

Наук. керівн. Часовнікова Ю. С.

Література: 1. Іртищева І. О. Особливості інноваційних процесів в сільському господарстві / І. О. Іртищева // Економіка АПК. – 2012. – № 7. – С. 113–115. 2. Кризська Р. Ю. Розвиток податкових механізмів регулювання інвестиційно-інноваційних процесів в економіці [Електронний ресурс] / Р. Ю. Кризська. – Режим доступу : <http://intkonf.org/kgizska-ryu-rozvitok-podatkovih-mehanizmv-regulyuvannya-investitsiyno-innovatsiynih-protsesiv-v-ekonomitsi-ukrayini/> 3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // Інтернет-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.